

Sivistysvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi koulumatkatukilain väliaikaisesta muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi koulumatkatukilain väliaikaisesta muuttamisesta (HE 236/2020 vp): Asia on saapunut sivistysvaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- hallitusneuvos Antti Randell, opetus- ja kulttuuriministeriö

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- Kansaneläkelaitos
- Finlands Svenska Skolungdomsförbund FSS rf
- Suomen Ammattiin Opiskelevien Liitto – SAKKI ry
- Suomen Lukiolaisten Liitto
- Suomen Opiskelija-Allianssi - OSKU ry

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi koulumatkatukilakia väliaikaisesti covid-19-epidemiaan liittyvien rajoitusten ja niistä johtuvien poikkeuksellisten opetusjärjestelyjen vuoksi. Opiskelijoiden koulumatkakustannusten tukemisen turvaamiseksi koulumatkatukilakiin ehdotetaan lisättäväksi säännös, jolla joustavoitettaisiin väliaikaisesti koulumatkatuen myöntämisedellytyksiä. Esityksen mukaan koulumatkatukeen oikeutetulta opiskelijalta edellytettäisiin vähintään kahdeksaa koulumatkatukeen oikeuttavaa edestakaista matkaa kalenterikuukaudessa, jos opiskelijan päivittäisten koulumatkojen määrä on vähentynyt covid-19-epidemiaan liittyvien opetusjärjestelyjen muutoksien vuoksi.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian ja olemaan voimassa 31.7.2021 saakka.

Valiokunnan mietintö SiVM 17/2020 vp

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi koulumatkatukilakia väliaikaisesti covid-19-epidemiaan liittyvien rajoitusten ja niistä johtuvien poikkeuksellisten opetusjärjestelyjen vuoksi. Opiskelijoiden koulumatkakustannusten tukemisen turvaamiseksi koulumatkatukilakiin ehdotetaan lisättäväksi poikkeamissäännös, jolla joustavoitetaan väliaikaisesti koulumatkatuen myöntämisedellytyksiä.

Esityksessä ehdotetaan lisättäväksi koulumatkatukilakiin väliaikaisesti uusi 3 b §, jolla mahdollistettaisiin voimassa olevan koulumatkatukilain 3 §:n 3 momentissa säädetystä koulumatkojen määrää ja ajoittumista koskevasta edellytyksistä poikkeaminen silloin, kun opiskelijan päivittäisten koulumatkojen määrä on vähentynyt covid-19-epidemiaan liittyvien opetusjärjestelyjen muutoksien vuoksi.

Ehdotettu säännös turvaa sen, että koulumatkatukeen oikeutetulle opiskelijalle voidaan myöntää koulumatkatukea tai lakkautetun koulumatkatuen maksamista jatkaa nykyistä joustavammin, jos opiskelijan päivittäisten koulumatkojen määrä on vähentynyt koronavirusepidemiasta johtuvien opetusjärjestelyjen vuoksi. Opiskelijalle ei seuraa lisäkustannuksia siitä, jos kodin ja oppilaitoksen välinen kulkeminen on epäsäännöllistä ja se johtuu koronavirusepidemiaan liittyvistä pitkityneistä opetusjärjestelyjen muutoksista.

Koronavirusepidemian takia syksyllä 2020 on koulumatkatukea maksettu lokakuun loppuun mennessä yhteensä noin 900 000 euroa vähemmän kuin vastaavana aikana vuonna 2019. Kelasta saadun arvion mukaan kustannussäästö koko syyslukukauden 2020 osalta verrattuna syyslukukauteen 2019 on yhteensä noin 2 000 000 euroa. Yksistään lokakuussa 2020 koulumatkatukimenot ovat olleet 644 000 euroa vähemmän kuin lokakuussa 2019. Ilman lakimuutosta koulumatkatukimenot jäivät siten budjetoitua tasoa alemmaksi.

Esitys ei lisää valtion koulumatkatukimenoja, koska koulumatkatukea saavat kuitenkin vain ne opiskelijat, jotka olisivat muutoinkin saaneet tukea opiskeluolosuhteiden jatkuessa normaalitilanteen mukaisina. Esityksellä ei myöskään ole merkittäviä vaikutuksia koulumatkatuen toimeenpantoon Kelassa.

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella sivistysvaliokunta pitää hallituksen esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä muuttamattomana.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Sivistysvaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 236/2020 vp sisältyvän lakiehdotuksen.

Valiokunnan mietintö SiVM 17/2020 vp

Helsingissä 8.12.2020

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Paula Risikko kok

jäsen Sanna Antikainen ps

jäsen Marko Asell sd

jäsen Jukka Gustafsson sd

jäsen Veronika Honkasalo vas

jäsen Kaisa Juuso ps

jäsen Hilikka Kemppi kesk

jäsen Mikko Kinnunen kesk

jäsen Pasi Kivisaari kesk

jäsen Noora Koponen vihr

jäsen Sari Multala kok

jäsen Mikko Ollikainen r

jäsen Sofia Vikman kok

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Kaj Laine